

Piše: Igor Isailović

„Onlajn nasilje“

Svet kakav ga danas poznajemo ima sve obrise novog razdoblja – tzv. digitalnog doba. Potrošačke navike, marketinške aktivnosti, novi poslovi poput blogera, trendsetera i slično samo su neki od vidljivih oblika tog novog doba u razvoju čovečanstva. Iz dana u dan provodimo sve više vremena na internetu. Nove društvene mreže, aplikacije i televizija preko interneta nam oduzimaju sve više slobodnog vremena. Aplikacije kao što su Fejsbuk, Instagram, TikTok i druge svakom građaninu oduzmu prosečno i po 2 sata dnevno. Taj novi, virtuelni svet pravi je način da primitivci izleče svoje frustracije, prete, šire lažne vesti i paniku i slično.

Iz dana u dan sve je više portala na kojima se iznose i prenose razne vesti iz bilo koje oblasti života. Mnogo medija i portala je osnovano danas, te postoji i isto toliko „novinara“, tačnije kvazi-novinara, pa privatnosti skoro i da nema. Brzina prenosa informacije, slike iz privatnog života ili video snimka, koji bilo kome mogu prouzrokovati nesagledivu i nenadoknadivu štetu, prete da unište čovečanstvo kakvo pamtimo. Razvojem tehnologije, mentalno stanje svakog pojedinca je fundamentalno ugroženo. Zavisnost od korišćenja interneta i savremenih tehnologija je postala bolest zavisnosti 21. veka.

Mogućnost špijuniranja, analize kretanja pojedinca, mnoštvo privatnih informacije koje se obrađuju svakog trena.

Svakoga dana, svakoga trena se očigledno krše posebno, ali ne isključivo, sledeća ustavna prava – poput prava na: *nepovredivost fizičkog i psihičkog integriteta, slobodu i bezbednost, tajnost pisma i drugih sredstava opštenja, zaštita podataka o ličnosti, pravo na obaveštenost (pre svega pravo svakog da istinito, potpuno i blagovremeno bude obavestavan o pitanjima od javnog značaja i sredstva javnog obavestavanja su dužna da to pravo poštuju), prava deteta da uživaju ljudska prava primereno svom uzrastu i duševnoj zrelosti.*

Svako danas ima pravo da nekog nazove pogrđnim imenom, da mu pripisuje epitete koje poželi, svako danas nesmetano može da prete, da objavljuje privatne fotografije i video zapise, da obrađuje i objavljuje informacije o imovini – tj. podatke o ličnosti.

Ono što je očigledno jeste da digitalnu revoluciju ne prati normiranje ove oblasti, upravo zbog toga postoji toliko zloupotreba i toliko „onlajn nasilja“.

Sud bi konačno trebalo da ima ovlašćenja da promptno reaguje i adekvatno sank-

Svako danas ima pravo da nekog nazove pogrđnim imenom, da mu pripisuje epitete koje poželi, svako danas nesmetano može da prete, da objavljuje privatne fotografije i video zapise, da obrađuje i objavljuje informacije o imovini – tj. podatke o ličnosti.

cioniše svako kršenje ljudskih/ustavnih prava i prava zajemčenih Evropskom poveljom o ljudskim pravima i slobodama građana. Teško je bilo kome da shvati da sud nema ovlašćenja da zahteva od nekog regulatora da ukloni tekstove koji vređaju nečiju čast i ugled, tekstove kojima se nekom prete ili respiruje verska, rasna ili druga netrpeljivost, vesti kojima se širi panika i nespokoj.

Pojedine sankcije bi mogle da liše pojedine onlajn nasilnike prava da budu korisnici onlajn usluga i usluga mobilne telefo-

nije, ali i drugih usluga onlajn provajdera. Pozivanje na nasilne skupove, oružane pobune i slično bi trebalo da bude uslov da službe bezbednosti i pre odluke suda mogu da privremeno zabrane određene veb stranice, privremeno isključe određene korisnike sa društvenih mreža i slično.

Sankcije kao i visina štete za lažne, inače besplatne, onlajn informacije trebalo bi da budu još veće jer se digitalne informacije daleko brže šire, pa samim tim i čitaju mnogo više nego informacije koje su do sada bile plasirane preko štampanih medija. Digitalne lažne informacije

ostaju na internetu trajno za razliku od štampanih, pa je i to razlog za uvođenje oštrijih sankcija i razlog da sud odredi veće iznose na ime nadoknade štete za povredu ugleda i časti.

Dakle, prednosti digitalnog doba i razvoj civilizacije zbog razvoja digitalnih tehnologija su očigledni, ali je onlajn nasilje drugi kraj oštrice koji je rešiv samo posebnim normiranjem ove oblasti koja za sada izostaje. ▢

Igor Isailović, advokat